

16. Указ Президента України від 14 лютого № 53/2022. Про невідкладні заходи щодо консолідації українського суспільства.
17. Цінність // Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – С.707-708.

Віктор Стрельников,
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професор філософії і економіки освіти Полтавської академії неперервної освіти імені М. В. Остроградського

Можливості підготовки тьюторів у закладах неперервної освіти

У формуванні сучасного освітнього середовища основна увага акцентується на його індивідуалізації. Існує об'єктивна потреба переходу до навчання за індивідуальною освітньою траєкторією, тому діяльність тьютора надзвичайно актуалізується, вона набуває принципово нових ознак, які зумовлені поширенням інформаційно-комунікаційних технологій.

Професійну підготовку тьюторів на основі інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти досліджували В. Артьоменко, Р. Гурін [10], Н. Дем'яненко, С. Зайковська, Р. Королюк [1], З. Курлянд [10], Т. Литвиненко, О. Літовка, В. Нікітін, Т. Осипова [10], та ін. У дослідженнях Т. Жаровцевої, Р. Королюка [1], Л. Лебедик [1–6; 11], О. Пехоти, Г. Троцько та ін. визначено етапи, зміст, компонентні складники професійно-педагогічної підготовки фахівців з використанням електронних освітніх ресурсів та запропоновано різні моделі її реалізації. Важливо дослідити можливість підготовки тьюторів у закладах неперервної освіти, зважаючи на їхній науково-методичний потенціал, зокрема і Полтавської академії неперервної освіти імені М. В. Остроградського.

У попередніх публікаціях [7–9] нами досліджені обов'язки тьютора до початку і в ході освітнього процесу. Так, до початку освітнього процесу обов'язками тьютора є: а) ознайомитися з матеріалами освітніх курсів, якщо він не є їх автором; б) мати загальну характеристику перспектив здобувачів освіти, вивчити їхню мету, освітні та інші потреби; в) вивчити ефективність форм і методів електронного навчання.

До обов'язків тьютора з організації освітнього процесу відносимо такі: а) координувати чисельність здобувачів освіти у групах чи класах, ознайомлювати їх із розкладом і процедурними вимогами; б) встановлювати контакти зі здобувачами освіти до початку навчання, особисто контактувати зі здобувачами освіти, проводити їх ідентифікацію; в) отримувати від адміністратора закладу освіти відомості і вносити їх у відповідні бази даних; г) готувати навчальні матеріали для здобувачів освіти, наприклад, моделі відповідей, копії найкращих робіт здобувачів освіти, загальні коментарі про поширені помилки, отримані документи; д) обговорювати з адміністрацією закладу освіти важливі проблеми, пов'язані з якістю роботи здобувачів освіти; е) отримувати підсумкові екзаменаційні матеріали та вносити їх у відповідні бази даних; є) фіксувати освітні труднощі здобувачів освіти, усувати їх разом із розробниками курсів; ж) брати участь у розвитку матеріалів курсу; з) інформувати здо-

бувачів освіти про можливість одержання консультацій з конкретного курсу; к) консультивати здобувачів освіти як під час особистих зустрічей, по телефону, за допомогою електронного зв'язку; л) рецензувати контрольні роботи, подавати їх для контролю до освітнього центру; м) виступати з популярними лекціями перед здобувачами освіти за матеріалами курсів (З. Курлянд, Т. Осипова, Р. Гурін та ін. [10]).

Підготовка тьюторів у закладах неперервної освіти передбачає їхнє поступове включення у діяльність, наприклад, як модератора дискусії, де ним виконуються такі ролі: 1) дидактична – формулює запитання, дискусію фокусує на головних концепціях, принципах; 2) організаційна – визначає програму дискусії, термін, предмет обговорення, процедурні правила і норми досягнення мети; скеровує взаємодію і напрям дискусії; 3) соціальна – надсилає запрошення, створює дружній соціальний простір, стимулює участь за допомогою дружнього тону, професійних прикладів, використовує зворотній зв'язок; 4) технічна – створює для учасників комфортні умови роботи.

Оскільки навчання включає такі два типи взаємодії, як взаємодію зі змістом освіти і міжособистісну взаємодію, тьютор має володіти способами підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання, зокрема: а) зацікавити їх електронним курсом, демонструвати його значущість; б) підтримувати впевненість здобувача освіти в собі і його задоволення результатами навчання; в) реалізувати модель ефективного навчання; г) підтримувати дискусійний напрям у ході передачі знань і оволодіння вміннями; д) забезпечувати гармонію у групі [2, с. 132–134; 3; 4, с. 62–65; 5, с. 60–64; 7, с. 485–488; 8, с. 78–80].

З'ясовано, що можливості підготовки тьюторів у закладах неперервної освіти засобами електронного навчання значно зростають за умов: 1) заохочення їхніх професійних контактів, що підвищує їхню інтелектуальну здатність і змушує замислюватися над своїми освітніми цінностями й реалізацією індивідуальних освітніх траєкторій; 2) розвитку у закладі неперервної освіти засад кооперації і співробітництва тьюторів, що збільшує їхню захопленість навчанням, обмін ідеями, поліпшує професійне мислення; 3) використання активних засобів електронного навчання; 4) урахування інтересів, здібностей і нахилів тьюторів, адже технологічні ресурси забезпечують допомогу організаторів навчання, виконання творчих робіт, вирішення завдань тощо [7, с. 485–488; 8, с. 78–80; 10; 11, с. 349–351].

Основу освітнього процесу з використанням електронного навчання становить контрольована й цілеспрямована інтенсивна праця у зручному для тьютора місці, за індивідуальним розкладом, у зручний час, маючи комплект спеціальних засобів електронного навчання й можливість особистого контакту з викладачем закладу неперервної освіти [2, с. 132–134; 3; 4, с. 62–65].

Отже, сучасні пріоритети професійної підготовки тьюторів у закладах неперервної освіти зумовлюють потребу у формуванні нового покоління педагогів, здатних генерувати оригінальні ідеї, самостійно мислити, приймати сміливі, нестандартні рішення. Слід робити акцент на нових вимогах соціуму до особистості тьютора: 1) умінні реагувати на змінне оточення; 2) умінні пристосування освітнього середовища до потреб здобувачів освіти; 3) умінні створювати освітні програми для кожного здобувача освіти окремо; 4) умінні надава-

ти у процесі навчання додаткові послуги і форми підтримки.

Література:

1. Королюк Р. І., Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх фахівців засобами електронних освітніх ресурсів в умовах коледжу. *Зб. наук. статей магістрів. Факультет товарознавства, торгівлі та маркетингу. Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу*. Полтава : ПУЕТ, 2019. 425 с. С. 366–372. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/9153>

2. Лебедик Л. В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології – 2017*: зб. тез IV Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко, В. П. Вембер, О. М. Глушак, О. С. Литвин, Н. П. Мазур. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.

3. Лебедик Л. В. Електронне навчання (e-learning) майбутніх соціальних працівників. *Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. «Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти»*, 22-23 квіт. 2021 р. / за заг. ред. Пахомової Н. Г., Березан В. І. ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2021. 396 с.

4. Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх викладачів засобами інформаційних технологій. *Інформаційні технології – 2019*: зб. тез VI Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 16 трав. 2019 р., м. Київ / відповід. за вип. : М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко, О. М. Глушак, Г. А. Кучаковська, О. С. Литвин, В. В. Прошкін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. С. 62–65.

5. Лебедик Л. В. Проектування інформаційних технологій фахової підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічні науки*. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. Вип. 71. С. 60–64. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/10124/1/Lebedyk.pdf>

6. Лебедик Л. В. Професійний розвиток майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи засобами інформаційних технологій. *Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя»* : збірник тез доповідей наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Краматорськ, 10 грудня 2020 р. / відп. ред. Д. В. Малєєв. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2020. С. 42–45. URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/issue/view/10.12.2020>.

7. Стрельников В. Ю. Підготовка вчителів до виконання функцій тьютора у закладах неперервної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 20–21 трав. 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с. С. 485–488.

8. Стрельников В. Ю. Підготовка майбутніх викладачів до виконання функцій тьютора засобами електронного навчання. *Інформаційні технології – 2020* : зб. тез VII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 21 трав. 2020 р., м. Київ / відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко,

О. В. Бушиа, О. М. Глушак, Г. А. Кучаковська, О. С. Литвин, В. В. Прошкін, С. М. Шевченко. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. С. 78–80. URL : <https://zcit.kubg.edu.ua/index.php/journal>

9. Стрельніков В. Ю. Підготовка майбутніх педагогів спеціальної освіти до виконання функцій тьютора. *Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. «Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти»*, 22–23 квіт. 2021 р. / за заг. ред. Пахомової Н. Г., Березан В. І.; ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2021. 396 с.

10. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. К. : Знання, 2012. 390 с.

11. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Shapovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

Лариса Семеновська,

докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Олександр Єрмоленко,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Розвиток ідей музейної педагогіки в творчості Василя Лобурця

Реалізація ідей музейної педагогіки у процесі професійної підготовки вчителя розкриває широкі можливості для здійснення психолого-педагогічних і методичних досліджень в умовах музейного середовища. Сучасні вчені (Р. Басенко, М. Гриньова, О. Лавріненко, О. Сухомлинська, Ю. Павленко, Н. Пусепліна та ін.), переконують, що залучення майбутніх учителів до наукового пошуку з використанням засобів музейно-педагогічної діяльності через організацію наукових студій, фондової роботи, проведення науково-практичних конференцій і семінарів, конкурсів дослідницьких робіт сприяє формуванню гуманітарної культури, планетарного та професійно-педагогічного мислення, цілісної картини світу, забезпечує оволодіння методологією пізнавальної діяльності, знання методів і прийомів включення дітей у різноманітні види діяльності (світоглядно-культурологічний аспект); дозволяє опанувати психолого-педагогічними методами діагностики, знаннями методів і прийомів включення дітей у різні види діяльності (психолого-педагогічний та методичний аспект); дає можливість використовувати надбання народної педагогіки, психології і світової педагогічної науки, навчитися визначати конкретні виховні завдання, враховуючи мету виховання, соціальну ситуацію, рівень розвитку колективу, будувати педагогічне спілкування на основі різноманітнення спільної діяльності (педагогічні вміння та навички).